

Das Latweefchu lauschu draugs.

1833. 21. Juhli.

29ta lappa.

Kahdu Deewa brihnumu laudis ne fenn us juheu tuhwu pee Pehrna,
was irr redsejuschi?

(Schai lappai smukka bilde irr peelikta, fo buhs apstattiht, kad scho stahstu lassa).

Dahw. ds. 53, 6. 7. Zaur ta Kunga wahrdu irr tahs debbesis darritas, un
wifs winna spehks zaur to garru winna muttes. Wansch sakrahj to
juhwas uhdent ka kohpu, un leek tohs dsikumus fleppeniba.

29ta Juhni pulksten' diwds pehz pussdeenas, kad pee Pehrnavas patlabban pa
rihtes pussi pehrkons stipri kuhze un mass seemeta ihdes- wehjinsch puhete, tad tur
no wakkara pusses pamasihtim kups padebbes wilkabs us augfchu un pascha widdu
starp debbes mallas un wirfona likkabs pah juheu apstahjees, kanei ne dauds
tahf no turrenes stiprs leetus lihje. Schim padebbescham preekschagalla ahtri leels
rags jeb punte ischahwahs un nokahrahs us leiju, ka brihnum' garra un resna
ledteffa. Kad tahs diwas gaischas strihpes, kas winnas eekschâ bija redsamas,
preekschâ saweenojahs, tad taifni tur appakschâ us paschu juheu, warr buht trihs
juhdses tahf no mallas, uhdens breefnigds wilnâs fahje mestees, no wilnu wid-
dus zehlahs itt ka stabs us augfchu un, augumâ audsis, pehz pee minutehm jan
padebbeschu paschu bija panahjis un tschuhkstedams ween ar winna raggu fa-
gahjis. Tad nu Pehrnavneekeem schkutte, ka pa scho leelu stabbu, kas 3 lihds
4 pehdas resnumâ winneem rahdijahs, juhwas uhdens arween eewilkabs padebbesi.
Det to skaidri warreja redseht, — faut gan stabs tannis 25 minutes, kamehr
pastahweja, no stipra wehja garx debbes mallu diwas juhdses tahfak us deenas-
widdus pussi bija dsihts, — ka wansch pa trim johneem dille un atkal breede, un
ka weenu paschu reisi tik us pee minutehm widdu pawissam atschlihrabs. Wirf-
puffe, pamasihtim palikkusi gaischaka, sakruppe un pagallam isgaisfe. Zuhln
pehz tam arri appakschaja pufte lihds ar saweem aplam leeleem wilneem, kas

zauru laifu itt kà atwarrâ bija greefuschees rinkî, nostahjâhs un laischahs juhâ, tâ, ka tanni weetâ wairs ne ko zittu ne warreja redseht, ne kà miglu, kas us debbesi zehlahs.

"Wai! taru brihnumu! Ko tas nu atkal nosihmehs?" "Tà gan pulks lassitaju fazzihš; bet weenu mehs pasihstam, leelu gudrineeku, kas tâ ne fazzihš wifs, bet sawâ lepnâ firdi uspuhteas, starp zittahm gudrahm wallodahm scho neffihš laukâ: "Tas naw wifs tees, brahti! Zihri faufi melli! Kuršch zilweks muhscham jau ko pahr uhdens stabbeem irr dsirdejis? Paschâs Wahz' awihšes ne kahdu pussplehstu wahrdinu pahr teem ne esmu atraddis." — Preeksch schi gudra lassitaja mehs pasemmigi klannamees un winnam sinnu dohdam, ka gan iffatrs zilweks schim muhsu stahstam un tai bildei drohschi warroht ustizzeht, jo mehs tohs taifnâ zekâ no Pehrnavas paschas effam dabbujufchi: no gudreem mahzihsteem kungeem, kas paschi wissu to irr redsejufchi, un kas, sawus rakstus mums atwehledami, sawâ mihligâ prahtâ laikam tâ buhs dohmajufchi: "Subtifi- sim scho sinnu papreeksch teem mihsteem Latweescheem, lai winni tee pirmi, kas to dabbu sinnah, un lai scho reis' no Latweeschu awihseh'm arri Wahzeeschi gudribu safmekk." — Paldeews jums mihsteem kungeem, kas juhs arri tanni tah- lumâ muhs Latweeschus atgahdajeetees un tif schehlīgi apdahwinajeet!

Taggad mums nu gan ar saweem wahrdeem buhtu ja-greeschahs pirmâ kahrtâ us teem muhsu lassitajeem, kas tikween kahro sinnah, woi tad schis brihnums ne ko launu ne nosihmejoht? un kas tapehz drihs tikpatt bailigi to uhdens kaudsi us muhsu bildi usskattahs, itt kà tee kuggineeki, kas ar saweem kuggeem winnai paschai tif tuhwu bija, winnas buhs eeraudsiufchi. Dhtrâ kahrtâ gan buhtu ja-runna ar saweem wissmihlakeem lassitajeem; ar teem, kas, weenumehr ko labbu gribbedami mahzitees, arri taggad prašta: woi daudreis tahdi uhdens stabbi us juhru gaddahs? un ko tad gudri kaudis mahza, zaur ko tahdi zekahs? un tâ jo pr. — Bet mehs ne usnemnamees wifs, tahdas dsil- las mahzibas us ahtrahm rohkahm iskrattih; tapehz lai winni wiffi wehl kahdas neddelas pagaida, woi, kad patihk, paschi sawas galwinas lausch, to isdohmajoh't.

Jaunas sinnas.

No Pehterburges. Tee jauni basnizas likkumi jau irr gattawi, ko muhsu augsti zeenigs Reisers no dascheem mahzitajeem un augsteem teefas kungeem pehz

Deewa fwehteem raksteem irr lizzis farakstihet preeksch wisseem teem sawu kristi-
gu appakschneeku, kas sawâ tizzibâ tikween pehz Deewa raksteem turrabs un ta-
pehz arri par Lutteranereem tohp faukti, ka Lutters tas bijis, kas pamahzija, lai
jel ikweens zilweks par Jesus ihstahm mahzibahm tik tahs arsiht, kas paschôs
Deewa rakstôs atrohdahts. — 28ta Dezember 1832 Reisers schohs likkumus irr
apstiprinajis. — Ea jauna wiffaugstaka basnizas teesa pah'r wiffu Kreewu wal-
stibu arri jau pehz scheem likkumeem Pehterburgê irr eezelta, sawus darbus ne
fenn eefahkusi un no 2otas Zuhni tahm zittahm basnizas teefahm sinnu dewufi,
ka driht eeksch wiffahm basnijahm buhschoht eefahkt pehz scheem jauneem likku-
meem pee Deewa-kalposchanas turretees.

No Laudohnes draudses, Widsem mê. Zeenigs Zehses aprinka prah-
wests un Laudohnes un Lubahnes mahzitajs R. G. Schöpf tai nakti, 4tai Zuhli
iseijohht un 5tai nahkohht, Deewa meerâ irr aismidstis, no Mei mehnescha weenâ
gabbalâ gruhtu gullejis. 48 gaddus winsch par mahzitaju irr bijis un pawiffam
72 gaddus schinnê pasaulê fadsihwojis.

No Krimmuldes un Pehteruppes draudses, Widsem mê.

Zsgahjuschá pawassarâ mahzitais pehz pah'rklausifichanas apfahrt braukdams
muhfu draudses 1427 behrnu starpâ atraddis 816, kas skaidri mahzeja lassihht, 206,
kam pufelihdsi isdewahs, 387, kas wehl bija pee abz woi bohksterefichanas, jeb kas,
lai gan wezzaki buhdami, pawiffam fikti lassija. — No 122 mahzekteem 15 bija
tahdi, fo wehl schoreis pee galda nedrihksteja peenemt; starp teem 107 peenemteem
7 ween bija atrohdami, kas nemahzeja skaidri lassihht. Gan driht wiffi fimti bija
ismahzijuschees no galwas wairak ka 60 weetas, kas jaunâ testamentâ teem bija eesh-
metas un zitti lihds 90 zitti masak perschas no jaunus dseefmu-grahmatas. Drau-
dses-skoblâ 17 behrni bija mahziti tikkuschi no Mahrtineem lihds Zurgeem. — Par
abbahm draudsehm irr 327 dsihwes-weetas, un eeksch winnahm scho reis atrohdahts
gan driht 200 bihbeles, 1200 jauni testamenti, 717 jaunus, 757 wezzas dseefmu-
grahmatas, 52 leelas un 103 masas spreddiku-grahmatas. Muhfu bihbeles-draudse
jau wairak ka 1500 jaunus testamentus isdewufi.

Abbas muhfu basnizas pehrnajâ seemâ jauki apdahwinatas tikkuschas. Seemas
fwehtôs Krimmuldes basnijâ par altari lohhti smuks dahrgi isschuhets dekkis pirmu
reisi bija pah'rflahts, ar fo Krimmuldes muiskhas-leelskungs firsts Lieven basnizu bija
apdahwinajis. Swaigsnes deenâ atkal us Pehteruppes basnizas altara diri brangi

jauni lukhuri spihdeja, ko Bihrin muischas rentesfungs B. Poresch bija demis. Lai Deems dewejus mihti fwehti!

Starp Pabbascheem, Jaunas muischas un Stahles muischas leela, gahrſcha ſteep-
jahs lihds paſchu juhru, kur retti ween apdſihwota weetina uſeetama. Winnâ ſee-
mâ tur blehſchi likkâhs apkahrt dauſitees. Jo brihſcham aita woi telfch ſudde no kuh-
tim, brihſcham arri kahda klehts palikke uſlauſta un milti iſſagti. Kad pehdigi krob-
dſineekam meſcha widdû dſihwodaman patti branga gohws no kuhſtim aiſweſta, tad
ſchis ar nahburgeem dſennahs pa pehdahm pakkat. Uſeet gohwi ar iſkapti noſakte-
tu, uſeet paſchu blehdi klahſt, kaſ newarr ne iſbehgt ne pretti turretees. Jo winſch
bija nomehrdehts un iſdehdejis no badda un ſalnas un kahjas noſalluſchas par puſſi
gan drihſ bija nopuiſſchas. Kaſ tad winſch tahds bija? — Jggauns behgulis, kaſ
jau ruddent no Rihgas zeetuma bija iſbehdſis. Schis wiſſu leelu ſeemas-gabbatu
pa meſchu bija dſihwojis neeka-buhdinâ, ko pats few bija uſtaſijis. Par naktim
daſchfahrt ſiltumu bija meklejis lohpu-kuhtis. Ehdamais zits neleekâhs bijis, ka
ſagtu lohpu galka beſ ſahſis un milti ar lohpu-affinim ſajaukti, ko — warr buht —
pee ugguns kâ nu warredams bija zeppis. Uk tawu breeſmigu dſihwi! Ne ilgi peh-
tam Rihgas zeetumâ eſſoht nomirris. — Tâ grehts makfa ſaweem kalpeem.

— 1 m —

✗ Pabs padohms, kâ daſchu graſchi warroht nopelniht.

1.

Kad Wihbohtnes *), ko Wahzeefchi "Beifals" ſauz, maſâs ſtohtinâs ſafenn
un iſtabâ pee lahwas uſkarr: tad muſchas, kaſ ſcho ſahli gauſchi mihto, wakka-
rds eelfch ſchahm ſtohtinahm eeleen un winnus tad pa kuhſtoſſcheem warr eekrat-
tiht maiſâ, iſneſt un nonahweht. Scho leetu kattris zilweks gan ſinn, bet maſ
us tam irr dohmajuſchi, no ta naudu pelnihtees. Es dohmaju, kad tee behrni
to tuwu pee Rihgas dſihwodamu ſemneeku tahdas ſtohtinas pa ſehtmallahm, us
wezzahm krahſmattahm un pa dahrſeem ſalaffihtu un ſafeetu, tad Rihgâ gan
warrehtu weenâ paſchâ deenâ eelfch teem mehneſcheem Juhni, Juhli un Auguſt
kahdu pahru weſumu pahredoht un ſmuſſku kapeiku eekrahſtees.

*) Us latiniffi: Artemisia vulgaris.

✗ 13tas mihtlas uſminna: Lohde. Ohde.

Lihds 19. Juhli pee Rihges irr atnahkuſchi 558 fuggi un aiſbraukufchi 493.
„ 22. Juhli pee Keepajas irr „ 117 „ „ „ 107.

Brihw drikkelt. No juhrmallas-gubbernementu augſtas walbiſchanas puſſes:
Dr. R. L. Grave.